

Колесо Часу. Кн. 5. Вогні Небес : роман

Про книгу

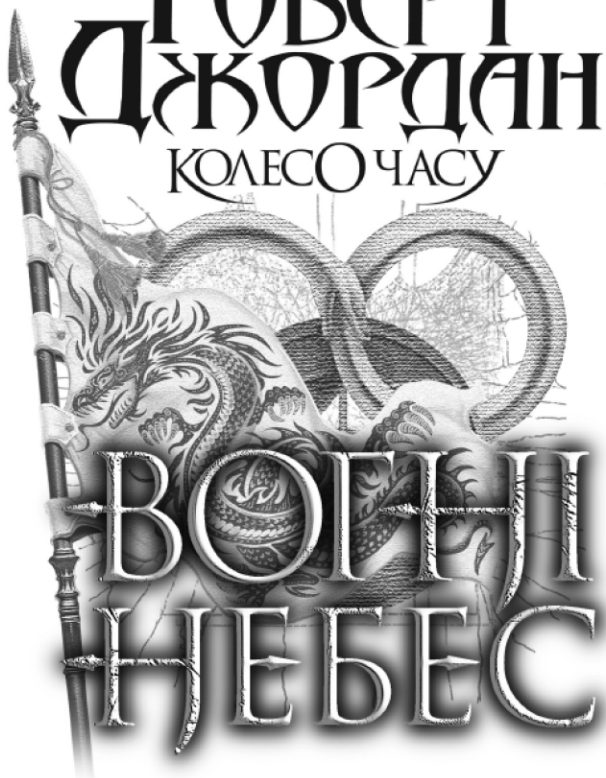
Розкололася Біла Вежа, що завжди здавалася непохитною. Владу захопила Елайда, а упокореним Суан та Леане вдалося втекти. Тепер вони разом із Мін та Логейном мандрують із країни в країну, намагаючись відшукати місце, де збираються, щоб чинити опір Елайді, бунтівні Айз Седай. А далеко на заході, маючи таку ж мету, мандрують Найнів та Елейн із вірними Томом Мерріліном і Джюліном. Згодом до них долучається ще одна дуже незвична супутниця... Мандрує Аільською пустелею Ранд, мужніючи на очах. Тепер усі, і прихильники, і вороги, готові визнати в ньому Відродженого Дракона — усі, але не Куладін, вождь клану Шайдо. Попереду у Ранда битва з Шайдо, битва з Відступниками і, звісно ж, Тармон Ґай'дон — Остання битва...

КОЛЕСО ЧАСУ

ВОЙНИ
ИДЕЕС

РОБЕРТ
ДЖОРДАН
КОЛЕСО ЧАСУ

5
КНИГА

Джордан Роберт

Колесо Часу. Вогні небес : роман : Кн. 5 / Роберт Джордан ; пер. з англ. Г. Г. Михайловської. —
Тернопіль : Видавництво Богдан, 2023. — 896 с.

ISBN 978-966-10-8610-3

Розкололася Біла Вежа, що завжди здавалася непохитною. Владу захопила Елайда, а упокореним Суан та Леане вдалося втекти. Тепер вони разом із Мін та Логейном мандрують із країни в країну, намагаючись відшукати місце, де збираються, щоб чинити опір Елайді, бунтівні Айз Седай. А далеко на заході, маючи таку ж мету, мандрують Найнів та Елейн із вірними Томом Меррилліном і Джюліном. Згодом до них долучається ще одна дуже незвична супутниця... Мандрує Аїльською пустелею Ранд, мужніючи на очах. Тепер усі, і прихильники, і вороги, готові визнати в ньому Відродженого Дракона — усі, але не Куладін, вождь клану Шайдо. Попереду у Ранда битва з Шайдо, битва з Відступниками і, звісно ж, Тармон Гай'дон — Остання битва...

Copyright © 1993 by The Bandersnatch Group, Inc.

© Г. Г. Михайловська, переклад, 2022

© О. С. Кіналь, обкладинка, карти, 2022

© Видавництво Богдан, виключна ліцензія на видання, оригінал-макет, 2023

Robert Jordan. The Fires of Heaven

Copyright © 1993 by The Bandersnatch Group, Inc.

The phrase “The Wheel of Time” and the snake-wheel symbol are trademarks of Bandersnatch Group, Inc.

All rights reserved.

Interior art by Matthew C. Nielsen and Ellisa Mitchell

Переклад з англійської Галини Михайловської

Карти Олега Кіналя

Охороняється законом про авторське право.

*Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу видавництва.*

Видавництво Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, Україна, 46002.

Видавництво Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, Україна, 46008.

У випадку побажань та претензій звертатися:

т/ф (0352) 520 607 office@bohdan-books.com

Інтернет-магазин «Видавництво Богдан»:

www.bohdan-books.com mail@bohdan-books.com

т. (0352) 519 797, (067) 350 1870, (066) 727 1762

Гуртові продажі: т/ф (0352) 430 046, (050) 338 4520

м. Київ, просп. Гагаріна, 27: т/ф (044) 296 8956; (095) 808 3279,

nk-bogdan@ukr.net

Мережа книгарень «Дім книги»: dk-books.com

т. (067) 350 1467; (099) 434 9947

І з його явленням знову палає жахливий вогонь. Полум'ям беруться взгир'я, земля перетворюється на попіл. Людські хвилі котяться в нікуди, і минають останні години.

Мури зруйновано, завісу розставання піднято. Бурі лютують від обрію до обрію, і вогонь з небес очищає землю. І немає спасіння без знищення, і немає надії по цей бік смерті.

З «Пророцтва про Дракона».

Переклад приписують Н'Делії Басолейн,
Першій Дамі та Мечниці Рейдгена Хол Кушоне,
близько 400 П. С.

ПРОЛОГ

ПАДАЮТЬ ПЕРШІ ІСКРИ

Сидячи за просторим письмовим столом, Елайда до Авріні а'Ройган замислено розгладжувала на плечах довгий палантин, оторочений сімома різноколірними смугами, — палантин Престолу Амерлін. На перший погляд багато хто назвав би її вродливою; але вже з другого позирку було зрозуміло, що суворість — не випадковий гість на її обличчі Айз Седай, обличчі без віку. Сьогодні ж на лиці Елайди читалося й дещо інше: в її темних очах раз у раз спалахував гнів. Якщо лише хтось його помічав.

Вона майже не слухала жінок, що всілися на стільцях перед її столом. Сукні на них були різноманітних кольорів, від білого до темно-червоного, з шовку чи вовни, залежно від смаку власниці, але всі вони, крім однієї, мали на собі шалі, що належалися їм за етикетом: з вишитим Білим Пломем Тар Валона на спині й з торочками, колір яких відповідав кольору їхньої Аджі — так, наче це було зібрання Ради Вежі. Вони обговорювали отримані донесення та чутки про події у світі, намагаючись відокремити факти від вигадок, прагнучи вирішити, як діяти Вежі; а от на жінку за столом поглядали нечасто. На жінку, якій вони присягнули коритися. Елайда не могла приділити всю свою увагу їхнім балачкам. Вони не знали, що насправді важливо. Чи радше знали, але боялися про це згадувати.

— В Шайнарі, без сумніву, щось відбувається. — Це сказала Денелл, невисока, постійно заглиблена у мрії Коричнева сестра, — єдина Коричнева з усіх присутніх. Зелені та Жовті теж мали лише по одній представниці, і всі три Аджі були цим аж ніяк не задоволені. Блакитних не було взагалі. І зараз великі сині очі Денелл замислено дивилися кудись углиб себе; на щоці у неї темніла чорнильна плямка, та вона цього не помічала. Її темно-сіра вовняна сукня виглядала

доволі пожмаканою. — Ми отримуємо повідомлення про сутички. Не з траллоками і не з айльцями, — хоча, схоже, набіги через Ніамські перевали почастишали. Сутички між шайнарцями. Незвична річ для Порубіжжя. Вони рідко воюють між собою.

— Якщо вони збираються влаштувати громадянську війну, то обрали для цього вдалий час, — холодно зауважила Альвіарін. Висока, струнка, вся в білому шовку, вона одна не мала на собі шалі. На її плечах лежав палантин Хранительки, також білий, вказуючи на те, що вона походить з Білої Аджі. Не з Червоної, колишньої Аджі Елайди, як це мало би бути згідно з традицією. Білі й завжди вирізнялися холодністю. — Траллоків наче лизь злизав. Усе Гнилолісся виглядає таким спокійним, що його могли б охороняти два фермери та послушниця.

Теслін кістлявими пальцями перебирала папери у себе на колінах, утім, не дивлячись на них. Червоних сестер тут було аж чотири, більше ніж інших, і Теслін, одна з них, суворістю поступалася хіба самій Елайді. А от красунею її ніхто ніколи не назвав би.

— Краще, мабуть, щоб Гнилолісся не було таким тихим, — промовила вона з сильним ілліанським акцентом. — Саме сьогодні вранці я отримала повідомлення, що маршал-генерал Салдеї вирушив із військом у похід. І не до Гнилолісся, а у протилежному напрямку. На південний схід. Він ніколи б на це не наважився, якби Гнилолісся не впало у сплячку.

— Просочилися чутки про Мазрима Таїма. — Альвіарін сказала це так, ніби говорила про погоду чи ціни на килими, а не про можливу катастрофу. Захопити Таїма коштувало величезних зусиль. І ще більших — приховати його втечу. Авторитет Вежі міг похитнутися, дізнайся світ про те, що Айз Седай не змогли втримати ув'язненого Лжедракона. — Схоже на те, наче королева Тенобія або Даврам Башир, — а може, і вони обоє, — не схильні вірити, що ми зможемо впоратися з ним знову.

При згадці про Таїма в кімнаті зависла мертва тиша. Цей чоловік міг направляти — його саме везли до Тар Валона, щоб угамувати, назавжди відрізати від Єдиної Сили, коли він раптом звільнився. Але не тому всі присутні мовчали, наче язика проковтнули. Колись існування чоловіка, здатного направляти Єдину Силу, було рівнозначне

найсильнішому прокляттю; Червоні сестри вбачали в полюванні на таких чоловіків головну мету свого життя, а всі інші Аджі допомагали їм у цьому, як могли. Одначе тепер більшість жінок, що сиділи перед столом, засовались на своїх стільцях, не дивлячись одна одній в очі. І все тому, що розмова про Таїма підвела їх надто близько до іншої теми, обговорювати яку їм не хотілося. Навіть Елайда відчула, як жовч підступає їй до горла.

А от Альвіарін, вочевидь, не відчувала такого небажання. Куточок рота у неї сіпнувся чи то в миттєвій посмішці, чи то в гримасі.

— Я подвою наші зусилля у тім, щоб схопити Таїма. А ще пропоную відправити радницею до Тенобії когось із сестер. Когось, хто знатиме, як долати вперту протидію, до якої схильна молода королева.

Інші теж поквапилися перервати паузу. Джоліне обсмикнула на тендітних плечах шаль із зеленими торочками, хоч і дещо силувано.

— Так. Треба, щоби поряд з нею була Айз Седай, здатна впоратися з Баширом. Він має величезний вплив на Тенобію. Треба, щоб він повернув військо туди, де воно зможе вийти проти Гнилолісся, якщо те прокинеться.

Її шаль розійшлася на грудях і відкрила надто глибокий викот сукні; блідо-зелений шовк щільно облягав її стан. І посміхалася вона надто часто, — і це не подобалося Елайді. Особливо часто посміхалася Джоліне чоловікам. Зелені завжди так роблять.

— Нам зараз тільки ще одного війська на марші не вистачає, — поспіхом додала Шемерін, Жовта сестра. Ця трохи пухка жінка так і не навчилася до кінця зберігати зовнішню незворушність, притаманну усім Айз Седай; навколо її очей не раз відчувалася тривожна напруга, а зараз це відбувалося ще частіше.

— І когось треба направити до Шайнару, — додала Джавіндра, ще одна Червона. Попри гладенькі щоки, її кутасте обличчя було жорстким і твердим — хоч цвяхи забивай. Голос її теж був різким. — Не подобається мені такий безлад у Порубіжжі. Ми не можемо допустити послаблення Шайнару, бо тоді туди вдеруться траллоцькі орди.

— Можливо, — кивнула Альвіарін, обмірковуючи цю пропозицію. — Але ми маємо агентів у Шайнарі... Червоних напевне, але, можливо, й інших?.. — Чотири Червоні сестри неохоче, ледь

помітно нахилили голови; більше ніхто не кивнув. — ...Які можуть попередити нас, якщо цей брязкіт зброєю загрожуватиме перерости у щось серйозне.

Не було таємницею те, що всі Аджі, крім Білої, заглибленої в чисту логіку та філософію, яка більше, яка менше мали своїх спостерігачів та слухачів у всіх державах, — хоча мережу Жовтих інші вважали жалюгідною. Адже Жовті сестри не могли дізнатися нічого цікавого для себе про хвороби чи зцілення від тих, хто не міг направляти. Деякі сестри мали власні «очі та вуха», але зберігали їх у ще більшій таємниці, ніж агентів усієї Аджі. Мережа агентів Блакитних була найбільш розгалуженою: як уся Аджа, так і окремі Блакитні сестри мали скрізь безліч шпигунів.

— Щодо Тенобії та Даврама Башира, — продовжила Альвіарін, — ми погоджуємося, що сестри мають зайнятися ними? — Вона навіть не дочекалася, доки всі кивнули. — Добре. Вирішено. Мемара чудово підійде; вона не стане поділяти маячню Тенобії, проте водночас не дасть тій помітити повідець. Далі. Чи хтось має свіжі звістки з Арад Доману чи з Тарабону? Якщо ми щось не вдіємо тут найближчим часом, може виявитися, що Пейдрон Найол і білоплащники підім'яли під себе всі землі від Бандар Ібена до Берега Тіней. Еванеллайн, у тебе щось є?

В Арад Домані й Тарабоні вирувала громадянська війна, — а може, й щось гірше. Миру не було ніде. Елайда була здивована, що Айз Седай заговорили про це.

— Лише чутки, — відказала Сіра сестра. На ній була шовкова сукня такого ж кольору, як і торочки на її шалі, доброго крою і з великим викотом. Елайда часто думала, що цій сестрі треба було б піти до Зелених, — до такої міри вона переймалася своєю зовнішністю та вбранням. — У цих бідолашних землях майже всі перетворилися на біженців, а з ними й ті, хто повинен був надсилати новини. Панарх Аматера, вочевидь, зникла, — і схоже, що до цього могли докласти руки Айз Седай...

Елайда зіжмакала в кулаку краєчок палантина. На обличчі не ворухнувся жоден м'яз, але в очах спалахнув вогонь. Отже, з військом Салдеї вони все вирішили. Принаймні ця Мемара з Червоних; добре, що хоч так. Але вони навіть не поцікавилися її думкою. Самі все

вирішили. Навіть приголомшливе припущення, що Айз Седай могли бути причетні до зникнення панарха — якщо це тільки не одна з тисяч неймовірних казок, що доходять з західного узбережжя — не могло відвернути увагу Елайди від цього факту. Айз Седай розсіялися по всіх землях, від Аритського океану і до Хребта Світу, і ті ж Блакитні цілком могли щось утнути. Ще й двох місяців не минуло, відколи ці жінки, що сидять перед нею, склали присягу на вірність їй як уособленню Білої Вежі, а тепер вони ухвалюють рішення, навіть не дивлячись у її бік.

Кабінет Амерлін розташовувався на одному із середніх поверхів Вежі, але саме тут було серце Вежі, так само як і сама Вежа, зі стінами кольору вибіленої кістки, була серцем великого міста Тар Валон, що розкинулося на острові посеред ріки Еринін. А Тар Валон був, — чи мав бути — серцем світу. Ця кімната промовляла про владу, що її тримали у своїх руках господині цього кабінету, змінюючи одна одну впродовж тисячоліть. Про могутність свідчили й підлога з відполірованого червонокаменю, привезеного з Імлистих гір, і високий камін із золотавого кандорського мармуру, і стіни, викладені панелями зі світлого посмугованого дерева, різьбленими невідомими птахами та звірами більш ніж тисячу років тому. Високі аркові вікна дивилися на балкон, а далі — на приватний садок Амерлін. Вікна були забрані в рами з невідомого каменю, що виблискував, наче перлини. Такий камінь знайшли лише в безіменному місті, що опустилося на дно Моря Штормів під час Світотроці. Кімната влади, — вона наче зберігала в собі відбиток усіх Амерлін, котрі змушували танцювати трони під їхню дудку ось уже майже три тисячі років. А вони навіть не подумали порадитися з нею.

Таке образливе ставлення вона помічала надто часто. А ще гірше, ще образливіше було те, що вони взяли на себе керування безтямно, — так, наче так і мало бути. Вони знали, як вона отримала палантин; знали, що це вони своєю підтримкою поклали його їй на плечі. Вона й сама знала це, знала занадто добре. Та вони зайшли надто далеко. Незабаром прийде час щось із цим робити. Та ще не зараз.

Вона привнесла у кабінет відбиток власної особистості, якомога сильніше змінюючи його. У кімнаті з'явився новий письмовий стіл з різьбленими потрійними кільцями, поєднаними між собою; важке крісло, на високій спинці якого просто над її темноволосою головою

світився інкрустований кісткою Пломінь Тар Валона, схожий на гігантську білосніжну сльозу. На столі стали в ряд, рівновіддалені одна від одної, три лаковані скриньки алтарської роботи; в одній з них зберігалися найцінніші речі з її колекції різьблених мініатюр. Попід стіною у білій вазі на строгому цоколі стояв величезний букет червоних троянд, наповнюючи кімнату солодким ароматом.

Відколи Елайда стала Амерлін, ще не було жодного дощу, — але за допомогою Сили завжди можна отримати прегарні квіти, а квіти вона любила. Вони такі слухняні; їх так легко формувати і змушувати сяяти красою.

Одну зі стін прикрашали дві картини, розвішані так, щоб Елайда могла їх бачити, підводячи голову. Інші намагалися на них не дивитися; серед усіх Айз Седай, що приходили до кабінету Амерлін, тільки Альвіарін інколи позирала на них.

— Чи є якісь новини про Елейн? — невпевнено поцікавилася Андая. Ця невеличка, схожа на пташку жінка, друга з присутніх Сірих, мала сором'язливий вигляд — попри типове обличчя Айз Седай. Важко було повірити в її здібності посередника; а втім, вона була однією з найкращих у цій справі. — Чи про Ґалада? Якщо Морґейз дізнається, що ми загубили її пасинка, вона може знову почати ставити питання про свою дочку, адже так? А якщо вона дізнається, що ми загубили дочку-спадкоємицю, Андор може зачинитися для нас, — як і Амадиція.

Декілька Айз Седай похитали головами, бо новин не було, а Джавіндра промовила:

— У королівському палаці є Червона сестра. Вона стала Айз Седай нещодавно, тому легко може видавати себе за якусь іншу особу.

Вона мала на увазі, що на обличчі цієї сестри ще не стали помітними ознаки нев'ячучості, котрі з'являються під час тривалого застосування Єдиної Сили. Якби стороння людина спробувала визначити вік жінок, що зібралися в кабінеті Амерлін, вона б сказала, що їм близько двадцяти, — і інколи помилилася б удвічі, а то й утричі.

— Ця сестра добре підготовлена, досить сильна і дуже спостережлива. Морґейз зараз із головою поринула у свої претензії на трон Кайрену. — Кілька сестер засовалися на стільцях, і, наче зрозумівши, що надто близько підійшла до слизького питання,

Джавіндра поспіхом продовжила: — А ще більше її, вочевидь, цікавить її новий коханець, лорд Гаебріл. — Губи її, і без того вузькі, стиснулися в нитку. — Вона геть втратила розум через цього чоловіка.

— Це він підживлює її інтерес до Кайрену, — зауважила Альвіарін. — А там ситуація майже така ж погана, як у Тарабоні та Арад Домані. Всі Доми змагаються за Сонячний трон, — і скрізь лютує голод. Морґейз здатна відновити лад; але для того, щоби зміцнити трон, їй знадобиться час. А доти у неї не вистачить енергії думати ще про щось, — навіть про дочку-спадкоємицю. Я доручила одній секретарці час від часу надсилати листи до Морґейз; ця жінка чудово підробляє руку Елейн. Цього має вистачити, доки ми знову не візьмемо Морґейз під надійний контроль.

— Хоча б її син у наших руках, як і раніше, — усміхнулася Джоліне.

— Гавіна важко втримати в руках, — різко зауважила Теслін. — Цей його Молодняк влаштовує сутички з білоплащниками на обох берегах ріки. Гавін часто-густо діє на власний розсуд, а не лише за нашими вказівками.

— Його буде взято під контроль, — відказала Альвіарін. Елайда починала вже ненавидіти цей одвічно холодний та розсудливий тон.

— Якщо йдеться про білоплащників, — докинула Денелл, — то схоже, що Пейдрон Найол проводить таємні перемовини, намагаючись умовити Алтару та М'юранді поступитися територіями Ілліану, — і таким чином завадити Раді Дев'ятьох вдертися в одну з цих країн, а то й в обидві.

Уникаючи краю прірви, жінки по той бік столу взялися жваво обговорювати нову тему. Чи не здобудуть Діти Світла надто великий вплив внаслідок перемовин лорда капітана-командувача? Чи не краще Вежі зірвати ці перемовини, а вже тоді втрутитися і взяти перемовини на себе?

Рот Елайди скривився в гримасі. За роки свого існування Вежі часто доводилося виявляти обачливість — багато хто її боявся, багато хто ставився до неї з підозрою, — але ніколи Вежа не боялася нічого й нікого. А тепер ці Айз Седай боялися.

Вона звела очі на картини. Одна складалася з трьох дерев'яних стулок, на яких було зображено Бонвін, останню Червону сестру, обрану Престолом Амерлін тисячу років тому, а також ті обставини,

через котрі жодна Червона відтоді не отримувала палантин. Бонвін, висока, горда, віддає накази іншим Айз Седай маніпулювати Артуром Яструбине Крило; Бонвін, зухвала, нескорена, на білих стінах Тар Валона, взятих в облогу військом Артура; і, нарешті — Бонвін принижена, на колінах перед судом Ради Вежі, коли у неї відібрали палантин і жезл через те, що вона мало не призвела до загибелі Вежі.

Багато хто не міг зрозуміти, навіщо Елайда наказала дістати цей триптих з однієї з комор, де він припадав пилом багато років; якщо ніхто й не питав прямо, вона чула перешіптування. Вони не розуміли, що потрібно постійно нагадувати собі про ціну поразки.

Другу картину було намальовано у новітній манері, на натягнутому полотні. Це була копія ескізу, зробленого вуличним художником далеко на заході. Ця картина муляла тим Айз Седай, які її бачили, ще більше. Два чоловіки билися серед хмар, схоже, в небі, а за зброю їм слугували блискавки. В одного чоловіка було вогняне обличчя. Інший був юнак, — високий, з рудуватим волоссям. Саме цей юнак викликав страх у Айз Седай, і навіть Елайда стискала щелепи, дивлячись на нього. Вона сама не знала — чи від гніву, чи для того, щоб не цокотіти зубами. Але страх можна й треба контролювати. Контроль — понад усе.

— Тоді ми закінчили, — підсумувала Альвіарін, плавним рухом підводячись зі стільця. Інші підвелися й собі, розправляючи шалі та спідниці, готуючись іти. — За три дні я чекаю на...

— Хіба я дала вам дозвіл іти, дочки? — Це були перші слова, промовлені Елайдою після того, як вона сказала Айз Седай сідати. Вони втупилися в неї з подивом. З подивом! Дехто ступив крок назад, до стільців, але без поспіху. І жодного слова вибачення. Вона надто довго попускала їм віжки. — Оскільки ви вже стоїте, то й залишайтеся стояти, доки я не договорю. — Ті, хто вже збирався всістися знову, збентежились, знову ніяково випросталися, а вона продовжувала: — Я нічого не почула про те, як просуваються пошуки тієї жінки та її супутників.

Нема потреби називати *ту жінку*, попередницю Елайди, на ім'я. Вони знали, про кого вона говорить, а Елайда відчувала, що їй з кожним днем дедалі важче навіть подумки промовити ім'я

попередньої Амерлін. У всіх проблемах, з якими вона стикнулася наразі — у всіх без винятку! — винна *та жінка*.

— Тут є певні складнощі, — рівним голосом відказала Альвіарін, — позаяк ми підтримали чутки, що її було страчено.

У цієї Айз Седай крига замість крові. Елайда суворо дивилася Альвіарін в очі, доки та не додала запізніле «матінко», — але теж спокійно, навіть безтурботно. Елайда оглянула решту, і в голосі її задзвеніла сталь:

— Джоліне, ти відповідаєш за пошуки та за розслідування обставин втечі. З обох питань я не чула нічого, крім нарікань на складнощі. Можливо, щоденна спокута зробить тебе стараннішою, дочко. Напиши, яке покарання ти вважаєш відповідним, і подай мені листа. Якщо пропозиція здасться мені... Недостатньо відповідною, покарання буде збільшене втричі.

Незмінна посмішка Джоліне зів'яла, як це і мало статись. Вона відкрила рота, — а тоді знову стулила його під невідступним поглядом Елайди.

— Як скажете, матінко. — Вона промовила це крізь стиснуті зуби, з удаваною сумирністю; та цього було досить. На певний час.

— А як справи з поверненням утікачок? — Голос Елайди став ще жорсткішим. Повернення Айз Седай, що полишили Вежу після скинення *тієї жінки*, означало, що до Вежі повернуться Блакитні. Елайда не була впевнена, що зможе колись довіряти хоч комусь із Блакитних. Вона взагалі не була впевнена, що зможе змусити себе довіряти комусь, хто втік замість привітати її прихід до влади. Але Вежа повинна була знову об'єднатися. За цю проблему відповідала Джавіндра.

— І тут також є складнощі. — Обличчя її залишалося суворим, як завжди, та вона швиденько провела язиком по вустах, коли побачила хмару, що пробігла обличчям Елайди. — Матінко.

Елайда похитала головою:

— Я не слухатиму про складнощі, дочко. Завтра покладеш переді мною перелік того, що ти зробила, включно із заходами, спрямованими на те, щоб приховати від світу розкол у Вежі. — Це було питанням життя та смерті; у Вежі була нова Амерлін, та світ мав бачити Вежу такою ж єдиною та могутньою, як і завжди. — Якщо тобі не вистачає

часу виконувати отримане від мене завдання, можливо, тобі треба *передати* своє місце Представниці від Червоних у Раді Вежі. Я мушу про це подумати.

— У цьому не буде потреби, матінко, — поспіхом відказала Червона сестра. — Завтра ви отримаєте звіт, про який говорите. Я впевнена: незабаром багато хто почне повертатися.

Елайда не була аж так у цьому впевнена, хай як вона цього бажала — адже Вежа мусить бути сильною; просто *мусить!* — але вона наголосила на тому, на чому хотіла. В очах усіх Айз Седай, крім Альвіарін, читалися задума та тривога. Якщо Елайда готова напуститися на сестру зі своєї колишньої Аджі, а ще сильніше — на Зелену, котра підтримувала її з найпершого дня, то, можливо, вони зробили помилку, поставившись до неї як до суто церемоніальної фігури. Так, це вони всадовили її на трон Амерлін, але тепер вона і справді Амерлін. Треба надати їм ще кілька доказів найближчими днями, і вони зрозуміють своє місце. Якщо буде потрібно, вона змусить кожну присутню тут жінку відбувати покарання, доки вони не почнуть благодіяти про помилування.

— В Кайрені розташовані тіренські солдати, так само як і андорські, — провадила вона далі, не звертаючи уваги на те, як вони відводять очі вбік. — Цих тіренських солдатів послав той чоловік, який узяв Твердиню Тіра.

Шемерін міцно стисла пухкі долоні, а Теслін закліпала очима. Тільки Альвіарін лишалася незворушною, наче замерзлий ставок. Елайда викинула руку вперед і тицьнула на картину з двома чоловіками, що билися блискавицями.

— Подивіться сюди! Дивіться! Або ж я змушу кожну з вас на колінах вишкрібати підлоги! Якщо ви такі безхребетні, що навіть на картину страхаєтеся поглянути, — де ж ви візьмете мужності зустріти те, що гряде?! Вежі не потрібні лякливі!

Вони повільно зводили очі, переступаючи з ноги на ногу, наче боязкі дівчатка, а не Айз Седай. Лише Альвіарін дивилася спокійно; вона єдина з усіх здавалася байдужою. А Шемерін ламала собі руки, і на очі їй навернулися сльози. З Шемерін треба щось робити.

— Ранд аль'Тор. Чоловік, здатний направляти. — Слова Елайди розсікали тишу, наче батогом. Вони змусили її власний шлунок теж

скрутитися в тугий вузол, і вона перелякалася, що її може знудити. Неймовірним зусиллям волі вона примудрилася зберігати обличчя непорушним і продовжила виштовхувати з себе слова, одне за одним, наче камені пускала з праці: — Чоловік, доля якого — впасти в безумство і сіяти жах Силою, доки не помре. Та це ще не все. Арад Доман і Тарабон, і всі землі поміж ними лежать в руїні через заколоти, котрі він спричинив. Якщо війну і голод в Кайрені не можна пов'язати з ним навпростець, то фактом є те, що він прискорює вибух там іще більшої війни, між Тіром та Андором. І це — коли Вежа потребує миру! У Гелдані якийсь божевільний шайнарець проповідує про нього, збираючи натовпи, з якими не може впоратися військо Алліандре. Найбільша небезпека, з якою будь-коли доводилося мати справу Вежі, найбільша загроза для світу в усі часи, — а ви не можете насмілитися говорити про нього? Не можете подивитися на його зображення?

Відповіддю їй було мовчання. Усі, крім Альвіарін, виглядали так, наче проковтнули язика. Лише дивилися на юнака, зображеного на картині, мов пташки, загіпнотизовані змією.

— Ранд аль'Тор. — Ім'я гірчило Елайді на вустах. Одного разу вона була поряд з цим хлопцем, що здавався таким невинним, так близько, — рукою могла б дотягтися. Але вона не розгледіла, хто перед нею. Її попередниця знала — одному Світлу відомо, як давно знала; і вона залишила його на волі. Залишила неконтрольованим. *Та жінка* багато чого розповіла, перш ніж утекти; багато що відкрила, коли її суворо допитали. Відкрила таке, у що Елайда не змогла змусити себе повірити: адже якщо Відступники й справді звільнилися, то, можливо, все вже пропало! Але якимось чином вона зуміла не відповісти на деякі питання. А тоді втекла — перш аніж її допитали ще раз. *Та жінка* і Морейн. Та жінка та Блакитні знали все. Елайда мала намір повернути їх обох до Вежі. І тоді вони розкажуть все, що їм відомо, — до останньої зернини. І ще до того на колінах благатимуть про смерть.

Елайда примусила себе говорити далі, хоча слова обдирали їй піднебіння:

— Ранд аль'Тор — Відроджений Дракон, дочки. — У Шемерин підточилися ноги, і вона важко опустилася на підлогу. Здавалося, ще у декого трусилися коліна. Елайда хльоснула їх презирливим поглядом. — В цьому немає жодного сумніву. Він — той, про кого

кажуть Пророцтва. Морок намагається звільнитися з в'язниці, Остання битва наближається, і Відроджений Дракон має бути тут, аби зустрітися з ним у двобої; а інакше світ приречений на вогонь і загибель, доки обертатиметься Колесо Часу. І він гуляє десь вільно, дочки. Ми не знаємо, де він. Ми знаємо дюжину місць, де його немає. Його вже немає в Тірі. Його немає тут, у Вежі, надійно огороженого щитом, як мало б бути. Він привносить у світ ураган, і ми повинні зупинити його, якщо хочемо мати хоч якусь надію вціліти під час Тармон Ґай'дон. Ми мусимо тримати його своїми руками — і подбати, щоби він бився в Останній битві. Чи, може, ви гадаєте, ніби він з власної волі піде на напророчену смерть, щоб врятувати світ? Чоловік, котрий уже повинен скочуватися до безумства? Ми маємо взяти його під свій контроль!

— Матінко, — почала було Альвіарін з цією своєю обурливою незворушністю, — та Елайда зупинила її гнівним поглядом.

— Взяти у свої руки Ранда аль'Тора — завдання, важливіше від цих зіткнень у Шайнарі; від того, щоб дізнатися, чому принишло Гнилолісся; важливіше за те, щоб знайти Елейн або Ґалада; важливіше навіть від того, щоб схопити Мазрима Таїма. І ви його знайдете. *Знайдете!* Коли я побачу вас наступного разу, ви повинні бути готові доповісти мені в усіх деталях, що саме ви для цього зробили. Тепер можете залишити мене, дочки.

Шелестка хвиля невпевнених реверансів, приглушене бурмотіння «як накажете, матінко», — і вони ледь не бігом посунули до дверей. Джоліне допомогла Шемерін звестися на неслухняні ноги. Для того, щоб дати їм наступний урок, підійде ця Жовта сестра; хтось знадобиться, аби не дати їм повернутися до старого, а вона однаково заслабка для цієї ради. Звісно, цю раду не варто зберігати надовго у будь-якому разі. Рада Вежі має слухати її накази й поспішати виконувати їх.

Пішли всі, крім Альвіарін.

Коли двері зачинилися за останньою зі сестер, дві жінки подивилися одна одній у вічі. Альвіарін була першою, — найпершою, — хто почув обвинувачення, висунуті проти попередниці Елайди. Вона вислухала їх і погодилася з ними. І Альвіарін була цілком свідомо того, чому палантин Хранительки носить саме вона, а не хтось із Червоних.

Червона Аджа підтримала Елайду одноголосно, — а от Білі не були такими одностайними. Інші ж, коли б не побачили цілковитої підтримки Білих, могли б теж не пристати до неї, — і тоді Елайда наразі була б у камері замість бути Престолом Амерлін. І це ще в тому разі, якби її голова не прикрашала палю, слугуючи забавкою для круків. Притиснути Альвіарін буде складніше, ніж інших. Якщо її взагалі можливо притиснути. У рівному погляді Альвіарін Елайда бачила те, що неабияк її турбувало — та не вважала себе нижчою за неї.

У двері постукали, і звук видався гучним, порушивши тишу.

— Заходь! — різко кинула Елайда.

Одна з посвячених, бліда худенька дівчина, боязко увійшла до кімнати й одразу присіла в реверансі, — такому глибокому, що її спідниця, оторочена сімома кольоровими смугами, лягла навколо неї білими хвилями. З огляду на те, що вона вперто не підводила від підлоги погляду круглих блакитних очей, їй передався настрій жінок, котрі щойно вийшли з кабінету. Якщо Айз Седай тут кинуло в дрож, значить, їй, посвяченій, й поготів загрозувала справжня небезпека.

— М-матінко, прийшов м-майстер Ф-фейн. Каже, що ви п-призначили йому з-зустріч о цій годині.

Дівчина похитнулася, не наважуючись підвестися. Здавалося, вона ось-ось знепритомніє з жаху.

— Тоді впусти його, дівчино; не змушуй чекати, — гримнула Елайда, хоч якби та не залишила відвідувача за дверима, вона б з неї шкуру спустила. Гнів, який вона не виказала Альвіарін — Елайда не дозволяла собі думати, що не насмілилася його виказати, — цей гнів скипів у ній. — І якщо ти не можеш навчитися говорити як годиться, — то, можливо, кухня більш відповідне для тебе місце, ніж приймальня Амерлін. Ну? Ти збираєшся робити те, що тобі сказали? Ворушись, дівчино! І скажи наставниці послушниць, що тебе треба навчити швидко виконувати накази!

Дівчина писнула у відповідь щось нерозбірливе і стрілою вилетіла з кабінету.

Зусиллям волі Елайда опанувала себе. Її не хвилювало, чи відшмагає Сільвіана, нова наставниця послушниць, дівчину, й живого місця не лишивши, — чи відпустить, прочитавши нотацію. Вона рідко помічала

послушниць чи посвячених, якщо вони їй не заважали, і не цікавилася ними. Це Альвіарін вона хотіла бачити на колінах, приниженою та упокореною.

Але зараз — Фейн. Вона постукала пальцем по вустах. Кістлявий чоловічок з довгим носом з'явився у Вежі лише кілька днів тому: у брудному, колись багатому одязі, який, втім, був на нього завеликий, і, поводячись то пихато, то послужливо, попросив про аудієнцію Амерлін. Чоловіки, крім тих, котрі служили у Вежі, приходили сюди лише з примусу — чи в разі великої потреби; і вони ніколи не просили про зустріч з Амерлін. Можливо, він був недоумкуватий чи божевільний; заявив, що він з Лугарда, в М'юранді, але говорив то з одним, то з іншим акцентом, інколи переходячи з вимови на вимову посередині речення. Але їй здалося, що він може виявитися корисним.

Альвіарін і далі дивилася на неї з холодною самовпевненістю, і лише жаринка блиснула у неї в очах, показуючи, що вона хотіла б спитати щось про Фейна. Обличчя Елайди посуворішало. Вона ледь не вхопилася за *саїдар*, жіночу половину Єдиної Сили, щоб з її допомогою вказати жінці на її місце. Та так робити не годилося. Альвіарін могла б і опиратися, — а Амерлін негоже битися, мов дівці з ферми, щоб довести свій авторитет. Але Альвіарін доведеться навчитися коритися їй, як і решті. І першим кроком буде залишити Альвіарін у невіданні щодо майстра Фейна, — чи як там насправді звати цього чоловічка.

* * *

Падан Фейн викинув спокусливу молоду посвячену з голови, коли ступив до кабінету Амерлін; звісно, вона — ласий шматочок, і йому подобалося, як такі, як вона, тріпочуть, наче пташка, стиснута в кулаці; але тепер мусив зосередитися на важливіших речах. Потираючи руки, він низько та шанобливо схилив голову, — але дві жінки, які були в кабінеті, так схрестилися поглядами, що не одразу помітили його присутність. Напруга між ними була така, що він, здавалося, міг простягнути руку і втішно її помацати. Всю Білу Вежу пронизували напруга та розбрат. Все це йому на користь. Напругу можна загострити, на розбраті — зіграти, коли в цьому виникне потреба.

Він здивувався, коли побачив, що Престол Амерлін тепер Елайда. Це було краще, ніж він сподівався. Багато в чому, наскільки він чув, вона була не така тверда, як та жінка, що носила палантин до неї. Більш жорстка, так; більш безжальна, — але й не така міцна. Важче зігнути, — але легше зламати. Якщо буде така необхідність. А втім, всі Айз Седай, навіть усі Амерлін були для нього схожі одна на одну. Тупі курки. Щоправда, ці тупачки небезпечні, — але часом вони бували і корисними пришелепами.

Врешті-решт до жінок дійшло, що він уже в кабінеті; Амерлін трохи насупилася, невдоволена, що її заскочили зненацька, а Хранителька і бровою не повела.

— Тепер можеш іти, дочко, — рішуче промовила Елайда, ледь помітно, але явно наголосивши на «тепер». О, так. Напруга, шпаринки в могутності. Фейн ледь стримався, аби не захихотіти.

Альвіарін на мить завагалася, а тоді присіла в коротенькому реверансі. Випливаючи з кімнати, вона ковзнула по ньому поглядом, позбавленим емоцій, але здатним збентежити. Фейн мимохіть зіщулився, згорбив плечі, наче захищаючись; його верхня губа полізла вгору, і він вицирився в струнку спину Айз Седай. На мить йому здалося, ніби вона бачить його наскрізь, — хоч він і не міг би сказати чому. Її холодне обличчя, холодні очі і на мить не змінили свого виразу, а він хотів би побачити в її очах дещо інше. Страх. Страждання. Благання. Ця думка мало не змусила його розреготатися. Це безглуздя. Вона не може нічого знати. Терпіння, — і він зможе розібратися з нею та з її незмінно незворушними очима.

Тут, у Вежі, у скарбницях, зберігалися речі, варті того, щоби набратися терпіння. Тут був Ріг Валіра, — легендарний Ріг, створений для того, щоби викликати з могил Героїв на Останню битву. Цього не знала навіть більшість тутешніх Айз Седай, — але він умів рознюхувати те, що йому потрібно. Тут був кинджал. Фейн і зараз відчував, як той тягне його до себе. Він міг просто звідси вказати на нього. Кинджал належав йому, був його частиною, вкрадений та забруднений цими Айз Седай. Коли він поверне собі кинджал, — він поверне і багато що із втраченого; ще не знав, яким чином, — але був упевнений, що так воно і станеться. Поверне собі втрачений Арідгол. Надто небезпечно було б повернутися до Арідгола, — можна знову

потрапити в пастку. Він здригнувся. Він так довго був у тій пастці. Ніколи знову, нізащо!

Звісно, тепер ніхто не називає це місто Арідголом. Тільки Шадар Логот. Місце, де чигає Тінь. Підхожа назва. Стільки всього змінилося. Навіть він сам. Падан Фейн. Мордет. Ордейт. Інколи він і сам не знав, яке з цих імен належить йому; хто він насправді такий. Але одну річ знав точно. Він — не той, ким його вважають інші. Ті, хто гадають, що знають його, дуже помиляються. Тепер він перетворився на іншу істоту. В ньому є міць, і вона вища за будь-яку іншу могутність. Згодом вони всі дізнаються. Раптом він зрозумів, що Амерлін щось йому сказала. Порпаючись у своїй голові, він знайшов її репліку.

— Так, матінко, цей каптан підійшов чудово. — Пробіг рукою по чорному оксамиту, показуючи, як він його вподобав. Наче лахи щось значать. — Дуже гарний каптан. Уклінно дякую вам, матінко. — Вже приготувався знову терпіти її спроби змусити його почуватися вільніше, приготувався падати на коліна та цілувати перстень, — але цього разу вона одразу перейшла до суті.

— Розкажи мені детальніше, що тобі відомо про Ранда аль'Тора, майстре Фейне.

Погляд Фейна метнувся до картини з двома чоловіками, прикипів до неї, — і його спина виструнчилась. Портрет аль'Тора викликав у нього майже такі ж почуття, як і сам аль'Тор. Він відчув, як лють і зненависть завирували йому в жилах. Це через цього юнака він зазнав болю, — такого, що навіть згадувати про нього несила; болю, який він не дозволяє собі згадувати; зазнав страждань, жахливіших від болю. Його зламали та склали заново, — і все через цього аль'Тора. Звісно, це перероблення дало йому й засоби для помсти, — але йдеться не про це. Бажання знищити аль'Тора затьмарювало для нього все.

Він повернувся до Амерлін, навіть не усвідомлюючи, що його тон змінився. Тепер він говорив так владно, як і вона, — і дивився їй просто в очі:

— Ранд аль'Тор — облудний та підступний, він не зважає ні на кого і ні на що, прагнучи лише могутності. — Тупа корова. — Він завжди вчиняє не так, як від нього очікують. — Але якщо завдяки їй аль'Тор потрапить до його рук... — Аль'Тором важко керувати — дуже важко — але я впевнений, що все ж таки можливо. Спершу треба

прив'язати ниточку до когось з тих небагатьох, кому він насправді довіряє...

Якщо вона допоможе йому отримати аль'Тора, то, можливо, коли все скінчиться, він навіть не уб'є її. Хоч вона і Айз Седай.

Равін, вбраний лише в сорочку, відкинувся на спинку золоченого крісла, перекинувши ногу через м'яке бильце, і, посміхаючись, слухав, як жінка, що стояла перед каміном, повторювала отримані від нього накази. Її великі карі очі наче затягнулися скляною плівкою. Молода, вродлива жінка; її не псувала навіть сукня із сірої вовни, вдягнена для маскуванн. Але його цікавила в ній не її врода.

Крізь високі вікна в кімнату не залітав жоден подих вітерцю. Обличчям жінки стікали цівки поту; вони ж виступили намистинами на вузькому обличчі ще одного чоловіка, присутнього у кімнаті. Попри розкішний камзол з тонкого червоного шовку, розшитий золотом, він стояв непорушно, наче служник, — та, власне, служником він і був, хіба що, на відміну від жінки, з власної волі. Зрозуміло, наразі він був сліпий і глухий.

Равін обережно маніпулював потоками Повітря, якими обплутав цих двох. Не було жодного сенсу псувати цінних слуг. Сам він, звісно, не потів. Не дозволяв затяжній літній спеці себе торкатися. Це був високий, сильний чоловік, темноволосий, вродливий, хоча його скроні посмугувала сивина. Ця жінка легко підкорилася його примусу.

На мить він сердито насупив брови. Так було не з усіма. Мало хто — можна сказати, лічені пальцями — мали таку силу волі, що їхня свідомість, чи радше підсвідомість, шукала лазівок, якими можна було б вислизнути. Погано, що одна така була й досі йому потрібна. Нею можна було маніпулювати, — але вона не припиняла спроб звільнитися, навіть і не знаючи, що втрапила до пастки. Врешті-решт вона, звісно, стане непотрібною, і йому доведеться вирішувати: чи пустити її на всі чотири боки, чи позбутися її якимось кардинальніше. Обидва рішення були по-своєму небезпечні. Звісно, його ніщо не могло налякати, — але ж він був людиною обачною, ретельною. Якщо не зважати на невеличкі небезпеки, вони зазвичай зростають; а він завжди зважував усі ризики і переваги. Отже, вбити її — чи залишити живою? Жінка біля каміна закінчила говорити, і Равін виринув зі своїх роздумів.

— Коли ти підеш звідси, — сказав він жінці, — ти не пам'ятатимеш, як сюди приходила. Пам'ятатимеш лише свою звичайну ранкову прогулянку.

Вона кивнула, прагнучи виконати його бажання, і він легенько розпустив потоки Повітря, — так, щоб вони випарувалися з її свідомості, щойно вона опиниться просто неба. При повторних застосуваннях примусу отримати покірність іще простіше; але якщо залишити потоки нерозплетеними, з'явиться небезпека того, що їх можуть випадково виявити.

Він зробив це — і звільнив також свідомість Елеґара. Лорд Елеґар. Дрібний аристократ, але вірний своїм обітницям. Елеґар нервово облизав тонкі вуста, поглянув на жінку, а тоді поспіхом опустився перед Равіном на одне коліно. Прибічники Морока — тепер їх називають Друзі Морока — почали усвідомлювати, як невідступно вони мають дотримуватися своїх обітниць сьогодні, коли Равін та решта звільнилися.

— Виведи її на вулицю крізь задні двері, — наказав Равін, — і залиш там. Її не повинні бачити.

— Все буде зроблено, Великий пане, — відповів Елеґар і, не підводячись з колін, вклонився. Підвівшись, він позадкував до дверей, продовжуючи кланятися і тягнучи жінку за собою. Вона покірно йшла, — як і мало бути. Очі у неї й досі були скляні. Елеґар ні про що її не питатиме. Він знає достатньо, аби усвідомлювати, що є речі, про які він не хоче дізнатися.

— Одна з твоїх гарненьких забавок? — пролунав у нього за спиною жіночий голос, щойно двері зачинилися. — То ти тепер взявся їх так виряджати?

Схопившись за *саїдін*, він наповнив себе Силою, а гнилизна, що псувала цю чоловічу половину Єдиної Сили, відступила, наштотхнувшись на захисну стіну з його зобов'язань та обітниць; на узи, що поєднували його з тим, кого він вважав могутнішим від Світла, могутнішим від самого Творця.

Посеред кімнати над червоним та золотим килимом прочинилася брама, — прохід кудись в інше місце. Він краєм ока помітив кімнату, де було повно завіс із білосніжного шовку; а тоді вона зникла, залишаючи навпроти нього жінку, вбрану у білі шати, підперезану

сріблотканим поясом. Шкіру йому покололи голочки, і лише це свідчило про те, що вона направляла Силу. Висока, струнка, вона була красунею, так само як він — красенем: з темними очима, схожими на бездонні озера; з волоссям, що спадало ідеальними чорними хвилями на плечі, — а у тих хвилях сяяли срібні зірки та півмісяці. У більшості чоловіків від одного погляду на неї пересохло б у роті від бажання.

— Чого це ти нишком підкрадаєшся до мене, Ленфір? — роздратовано поцікавився він. Чоловік не відпускав Силу, а навпаки — підготував кілька неприємних сюрпризів про всяк випадок. — Якщо ти хочеш поговорити зі мною, — ти повинна надіслати посильного, і я вирішу, коли і де нам зустрітися. І чи зустрічатися взагалі.

Ленфір усміхнулася, солодко та облудно.

— Ти завжди був негідником, Равіне, — але дурним я тебе не пам'ятаю. Ця жінка — Айз Седай. Що, як вони почнуть її шукати? Може, ти ще й герольдів розіслав, аби повідомити, де заховався?

— Ага, то ти направляла? — глузливо скривився він. — У неї недостатньо сили, щоби виходити на вулицю без поводиря. Вежа називає Айз Седай ненавчених дітей, і всі їхні знання складаються наполовину із саморобних трюків, а наполовину — з прийомів, примітивних та неглибоких.

— А чи залишишся ти таким спокійним і самовдоволеним, якщо ці ненавчені діти оточать тебе колом з тринадцяти?

Холодний глум в її голосі боляче вжалив Равіна, та він і знаку не подав.

— Я про все подбав, Ленфір. Вона насамперед не одна з моїх «гарненьких забавок», як ти їх називаєш; вона — агент Вежі. А тепер вона надсилає туди ті повідомлення, які мені потрібно, — і робить це з радістю. Ті, хто служать Обраним у Вежі, сказали мені, де її знайти.

Незабаром мав надійти день, коли світ відмовиться називати їх Відступниками і впаде на коліна перед Обраними. Так було обіцяно — дуже, дуже давно.

— То чому ти тут, Ленфір? Точно не для того, щоб допомагати беззахисним жінкам.

Вона лише плечима стонула:

— Як на мене, можеш бавитися зі своїми ляльками, скільки бажаєш. Ти не надто гостинний, Равіне, — отже, вибач, якщо я...

Срібний глек здійнявся в повітря з невеличкого столика біля ліжка Равіна і нахилився, наливаючи темне вино в оздоблений золотом келих. Глек опустився на місце, а келих поплив до руки Ленфір. Равін, зрозуміло, знову не відчув нічого, крім легенького пощипування; не помітив, як сплітаються потоки. Ніколи йому це не подобалося. І те, що вона так само не бачила його плетив, лише відновлювало рівновагу, не більше.

— Чому? — наполегливо повторив він.

Вона неспішно зробила ковток, перш ніж відповісти:

— Оскільки ти уникаєш решти з нас, дехто з Обраних відвідає тебе тут. Я прийшла першою, — дати тобі знати, що це не напад.

— Ще інші? Знову якісь ваші плани? Що мені до планів інших?

Раптом він розсміявся — глибоким, лунким сміхом.

— Отже, це не напад, так? Ти ніколи не мала звички нападати відкрито, правда? Може, ти не така безнадійна, як Могедієн, — але однаково ти завжди любила бути збоку або позаду. Я повірю тобі цього разу. Настільки, аби дати тобі висловитися. Доки ти будеш у мене перед очима.

Той, хто повірить Ленфір і повернеться до нею спиною, заслуговує на ніж, який може опинитися у нього в спині. Не те щоб їй можна було цілком довіряти, навіть і не випускаючи її з очей. Вдача у неї була мінлива, — і це ще м'яко кажучи.

— То хто ще збирається взяти в цьому участь?

Цього разу він отримав виразніше попередження — адже направляв чоловік — і спостерігав, як прочинилася брама, показуючи в отворі мармурові арки, а за ними — широкі кам'яні балкони та мартинів, що кружляли в безхмарній блакиті, голосно кигичучи. Крізь отвір ступила чоловіча постать, і перехід за нею зачинився.

Саммаел мав міцну статуру, а завдяки солідному вигляду здавався кременішим, ніж був насправді. Рухався він стрімко та енергійно, манери мав різкі й грубі. Блакитні очі та золоте волосся, ладна прямокутна борідка робили б його зовнішність вельми привабливою, — якби не косий рубець, такий, неначе розпечену коцюбу протягли одним боком його обличчя, від чола до підборіддя. Він міг прибрати цей шрам, щойно його отримав, — багато років тому; але вирішив цього не робити.

Тримаючись за *саїдін* так само міцно, як і Равін — той відчував це на такій близькій відстані — Саммаел сторожко дивився на нього.

— Я очікував побачити рій служниць та танцівниць довкола тебе, Равіне. Чи ти нарешті втомився від своїх улюблених розваг, — після того, як присвятив їм стільки років?

Ленфір тихенько пирхнула у своє вино.

— Про які розваги йдеться?

Равін навіть не помітив, як відчинилася третя брама, а за нею відкрилася простора зала з басейнами, колонами, практично оголеними акробатами та обслугою у суто символічному одязі. Дивно виглядав у цьому оточенні кістлявий старий у пожмаканій куртці, що сидів як неприкаяний. Двоє служників у відвертих прозорих вбраннях, — атлетичної статури чоловік та вродлива, з пишними формами жінка, — опинилися в кімнаті слідом за третьою гостею, коли прохід замиготів і щез: чоловік тримав в руках золоту тацю, а жінка заклопотано наливала вино з кришталевої карафи у точно такий келих.

У будь-якому товаристві, де не було б Ленфір, Грендал могла б вважатися приголомшливою красунею, — розкішною, у самому розквіті сил. На ній була зелена шовкова сукня з великим викотом. Рубін завбільшки з куряче яйце вгніздився в западинці між пишними персами, а голову з довгим, сонячно-блискучим волоссям увінчувала діадема, теж прикрашена рубінами. Але поруч з Ленфір вона виглядала просто пухкенькою гарнюнею. Якщо її і турбувало таке сусідство та неминуче порівняння, вона цього не виявляла, а чарівно посміхалася.

Не дивлячись, вона відвела руку назад; забряжчали золоті браслети. Служниця поспіхом вклала їй у руку золотий кубок, улесливо посміхаючись. Такий самий вираз віддзеркалився і на обличчі служника. Грендал не звертала на них уваги.

— Отже, — грайливо мовила вона. — Майже половина вцілілих Обраних в одному місці. І ніхто не намагається вбити одне одного. Хто б міг очікувати на таке до повернення Великого володаря Темряви? Ішамаелю вдавалося стримувати нас упродовж певного часу і не давати вчепитися одне одному в горлянки, але...

— Ти завжди все патякаєш при своїх слугах? — перервав її Саммаел, скривившись.

Ґрендал закліпала віями, озирнувшись на чоловіка та жінку, наче вона про них забула.

— Вони ніколи не скажуть зайвого. Вони мене обожнюють. Так?

Слуги впали на коліна і залепетали про свою гарячу любов до неї. Це була не гра; вони насправді любили її безмежно. Зараз. Вона зачекала мить чи дві, а тоді легенько насупила брови, — і слуги завмерли на півслові, навіть рота не закрили.

— Інакше вони б говорили й говорили. А так вони нам не заважатимуть, правда?

Равін похитав головою. Йому було цікаво, хто вони такі, — чи ким були колись. Самої вроди було недостатньо для того, щоб служити Ґрендал; вони мусили також мати владу чи високе становище. Колишній лорд був Ґрендал за ліврейного лакея; леді готувала для неї ванну — такі смаки мала Ґрендал. Не відмовляти собі в задоволенні — це її право; але ж вона була марнотратною. Ця пара могла бути корисною при правильному маніпулюванні; вона ж застосувала такий могутній примус, що вони стали хіба що прикрасами. Цій жінці завжди бракувало справжньої витонченості.

— Мені ще на когось чекати, Ленфір? — рикнув він. — Може, ви й Демандреда переконали відмовитися від думки, що він є не хто інший, як спадкоємець Великого володаря?

— Сумніваюся, що у нього вистачило б на таке нахабства, — спокійно відказала Ленфір. — Він бачив, чим це закінчилося для Ішамаеля. З цього впливає те, про що каже Ґрендал. Колись нас було тринадцять; тринадцятеро безсмертних. Тепер четверо — мертві, а один нас зрадив. Сьогодні ми зустрілися лише вчотирьох, — і це й усе.

— А ти впевнена, що Асмодіан перейшов на ворожий бік? — з притиском запитав Саммаел. — Раніше він ніколи не перся на рожен. Як це у нього вистачило духу пристати до безнадійної авантюри?

Обличчям Ленфір ковзнула задоволена посмішка.

— У нього вистачило зухвалості на засідку, — бо він був упевнений, що це дозволить йому стати вищим від усіх нас. А коли довелося обирати між смертю та марною справою, то для того, щоб зробити вибір, не знадобилося багато мужності.

— Можу закластися, що часу знадобилося теж небагато. — Через рубець крива посмішка Саммаела була ще глузливішою. — Але якщо ти була так близько від нього, що все це бачила, — то чому залишила його живим? Ти могла вбити його, перш аніж він помітив би твою присутність.

— Я не так поспішаю вбивати, як ти. Це останній крок, безповоротний, — а зазвичай залишаються інші, вигідніші альтернативи. До того ж, якщо говорити приступною тобі мовою, я не хотіла застосовувати лобову атаку, коли перевага була на іншому боці.

— Він дійсно такий сильний? — неголосно поцікавився Равін. — Цей Ранд аль'Тор? Невже він міг подолати тебе сам на сам?

Звісно, Равін міг би це зробити, і Саммаел також, а от Грендал, мабуть, спробувала би об'єднатися з Ленфір, якби йшлося про бій з чоловіком. До речі, обидві жінки мали бути зараз наповнені Силою по вінця, готові вдарити будь-якої миті, якщо у них виникне хоч найменша підозра щодо нього чи Саммаела. Чи про іншу жінку. Але ж цей фермерчук! Невчений пастух! Невчений, — якщо Асмодіан не докладає наразі зусиль, щоби це виправити.

— Він — відроджений Льюс Терін Теламон, — так само неголосно відповіла Ленфір. — А Льюс Терін був не слабкіший від будь-кого з нас.

Саммаел, не помічаючи цього, потер шрам на щоці; отримав він його від Льюса Теріна Теламона. Три із зайвим тисячі років тому, задовго до Світотроці, до того, як було ув'язнено Великого володаря... Багато до чого ще, — але Саммаел ніколи про це не забував.

— Добре, — вставила Грендал, — може, ми нарешті перейдемо до того, заради чого тут зібралися?

Равін незадоволено смикнувся. Служники все ще не рухалися — чи, радше, знову не рухалися. Саммаел буркнув щось собі у бороду.

— Якщо цей Ранд насправді є відродженим Льюсом Теріном Теламоном, — вела далі Грендал, присівши на спину служнику, який припав до підлоги навкарачки, — я дивуюся, що ти не спробувала затягти його до себе в ліжку, Ленфір. Чи це не так просто? Я пригадую, що це Льюс Терін водив тебе за носа, а не навпаки. Не давав тобі розгулятися. Змушував тебе бути у нього на побігеньках. Ти йому, так би мовити, вино наливала й подавала. — Вона поставила

власний кубок на тацю, яку старанно тримала служниця, дивлячись перед собою невидючими очима. — Він так заволодів тобою, що ти б розтяглася біля ніг, якби він сказав: «Килимок».

У темних очах Ленфір на мить блимнув небезпечний вогник, та вона опанувала себе.

— Він може бути відродженим Льюсом Теріном, але він не Льюс Терін власною особою.

— А звідки тобі про це відомо? — поцікавилася Грендал, посміхаючись так, наче вони розмовляли жартома. — Цілком можливо, — і багато хто в це вірить, — що всі народжуються і відроджуються з обертами Колеса; але нічого подібного досі не відбувалося, наскільки я знаю з книг. Якийсь окремих чоловік відродився згідно з Пророцтвом. Хто знає, хто він такий насправді?

Ленфір зневажливо скривила рота:

— Я уважно за ним спостерігала. Він не більше ніж пастух, яким і здається, — й досі дуже наївний. — Зневажливий тон змінився серйозним. — Але тепер у нього є Асмодіан, хоч який той і непевний союзник. І навіть коли він ще не мав при собі Асмодіана, — чотири Обраних загинули, зустрівшись із ним у двобої.

— От і хай собі вирубає сухостій, — похмуро докинув Саммаел. Він сплів потоки Повітря, підтягнув ближче стілець через весь килим і розвалився на ньому, схрестивши ноги в чоботях і закинувши руку на низеньку різьблену спинку. Сильно б помилився той, хто вирішив би, що він розпружився; Саммаел завжди любляв вводити ворогів в оману, дозволяючи їм вважати, ніби вони можуть заскочити його зненацька. — Коли настане День Повернення, на нашу долю припаде більше. Чи ти гадаєш, що він може перемогти в Тармон Гай'дон, Ленфір? Навіть якщо він зробить з Асмодіана не такого безхребетного слимака, — цього разу з ним не буде Сотні Споборників. З Асмодіаном чи без нього, а Великий володар знищить його, наче вигорілу лампу.

Ленфір обпекла Саммаела поглядом, сповненим презирства:

— Скільки з нас залишаться жити, доки Великий володар нарешті звільниться? Чотирьох уже немає. Можливо, наступним, по кого він прийде, будеш ти, Саммаеле? Ти зможеш нарешті позбутися цього шраму, якщо ти його переможеш. Та я забула, скільки разів ти зустрічався з ним під час Війни Сили? Ти переміг хоч одного разу?

Щось не пригадую. — Без жодної паузи вона розвернулася до Ґрендал: — Або наступною можеш бути ти. З незрозумілих причин він уникає завдавати шкоди жінкам, — але ти не матимеш навіть такого вибору, який був у Асмодіана. Ти не можеш навчати його, — тому користі від тебе, як від кам'яної брили. Хіба що він захоче залишити тебе при собі як забавку. Для тебе це буде новий досвід, — хіба ні? Замість вирішувати, хто з твоїх ляльок втішить тебе найкраще, тобі самій доведеться вчитися догоджати.

Ґримаса спотворила обличчя Ґрендал, і Равін приготувався захистити себе щитом від будь-чого, чим можуть жбурнути одна в одну розлючені жінки; готовий Подорожувати, якщо з'явиться хоч цівка погибельного вогню. Тоді він відчув, як накопичує Силу Саммаел, відчув і зміни в його намірах — Саммаел готувався застосувати те, що сам назвав би тактичною перевагою — і, нахилившись, спіймав того за руку. Саммаел гнівно відштовхнув його руку, — але мить була втрачена. Тепер обидві жінки дивилися на них, а не одна на одну. Вони не могли знати, що ледве не сталося, — але їм було ясно, що між Равіном і Саммаелем щось відбулося, і в очах жінок зажеврила підозра.

— Хотів би послухати, що скаже Ленфір. — Равін не дивився на Саммаела, та звертався до нього. — Впевнений, що вона мала на гадці не просто нерозумну спробу нас налякати, а ще щось.

Саммаел смикнув головою, чи то погоджуючись, чи просто показуючи, що не хоче сваритися. У будь-якому разі цього мало би вистачити.

— Так, я маю, що сказати, — хоча відчути страх не завадило б, — в темних очах Ленфір і досі читалася недовіра, але голос був ясний, наче тиха вода. — Ішамаель намагався взяти його під свій контроль — і зазнав невдачі; врешті-решт спробував його вбити — і зазнав поразки. Але Ішамаель застосовував цькування та залякування. А з Рандом аль'Тором це не працює.

— Ішамаель був більше ніж наполовину божевільним, — буркнув Саммаел, — і менше ніж наполовину людиною.

— А ми хіба люди? — вигнула брову Ґрендал. — Просто люди? Без сумніву, ми є чимось більшим. Ось люди. — Вона провела пальцем по щоці жінки, що стояла біля неї на колінах. — Щоб визначити нас, знадобиться нове слово.

— Хай хто ми такі, — мовила Ленфір, — ми можемо досягти мети там, де Ішамаель зазнав поразки.

Вона трохи нахилилася вперед, наче бажаючи надати ваги своїм словам. Ленфір рідко виказувала напругу. Чому ж виказує наразі?

— Чому лише ми четверо? — запитав Равін. З іншим «чому» можна зачекати.

— А чому більше? — відказала Ленфір. — Якщо у День Повернення ми зможемо передати Великому володареві Відродженого Дракона на колінах, — навіщо нам ділити честь і нагороди більше, ніж необхідно? А, можливо, його можна навіть використати, щоб — як ти сказав, Саммаеле? — для того, щоби вирубати сухостій.

Така відповідь була зрозумілою Равіну. Не те, звісно, щоби він довіряв Ленфір або ще комусь, — але честолюбство він розумів. Аж до того дня, коли Льюс Терін ув'язнив Обраних і запечатав в'язницю Великого володаря Темряви, вони інтригували одне проти одного, — і почали робити це знову з першого ж дня після свого звільнення. Йому лише треба було переконатися, що інтрига Ленфір не завадить його власним планам.

— Розповідай, — кинув він їй.

— По-перше, хтось інший намагається взяти його під свій контроль. Можливо, вбити. Я підозрюю Могедієн або Демандред. Могедієн завжди намагалася діяти, залишаючись у тіні, а Демандред завжди ненавидів Льюса Теріна.

Обличчям Саммаела пробігла посмішка, — чи, може, гримаса, — але його зненависть блякла порівняно зі зненавистю Демандред, хоча підстав у нього було й не менше.

— А звідки ти знаєш, що це не хтось із присутніх? — не завагалася з питанням Грендал.

Посмішка Ленфір була такою ж широкою, як у її співрозмовниці. І не більш щирою.

— Бо ви троє вирішили знайти для себе ніші й заховатися в них, зберігаючи сили, — в той час, коли решта обмінюється ударами. Є ще й інші мотиви. Я вже сказала вам, що не спускаю Ранда аль'Тора з очей.

Вона сказала про них чисту правду. Равін і сам надавав перевагу дипломатії та маніпулюванню, а не відкритому конфлікту, — хоча й не

відмовився б і від конфлікту в разі потреби. Саммаел завжди покладався на війська і на завоювання; він би й близько не сунувся до Льюса Теріна, навіть якщо той відродився пастухом, — доки не був би впевнений у перемозі. Грендал теж розраховувала на завоювання. Хоч її методи не потребували солдатів. Хай як вона любила бавитися своїми іграшками, — час від часу робила також і серйозні кроки. Кроки ці з точки зору Обраних можна було би вважати неприхованими, — але надто великих кроків вона не робила ніколи.

— Вам відомо, що я можу спостерігати за ним, залишаючись непоміченою, — вела далі Ленфір, — але ви решта можете триматися він нього подалі, аби уникнути ризику бути поміченими. Ми маємо змусити його відступити...

Грендал заінтриговано подалася вперед, а Саммаел, слухаючи Ленфір, почав раз у раз кивати головою. Равін не поспішав з оцінкою. Це могло спрацювати. А якщо ні... Якщо ні, — він матиме кілька шляхів, аби повернути події на свою користь. Так, це й насправді могло чудово спрацювати.

РОЗДІЛ

1

ІСКРИ РОЗДМУХУЮТЬСЯ

Обвертається Колесо Часу, грядуть і минають Епохи, залишаючи по собі спомини, що стають легендами. Легенди блякнуть у пам'яті й перетворюються на міфи, а коли Епоха, що їх створила, повертається знову, про них уже й згадки розвіялися. В одній із таких Епох, яку дехто називає Третьою — в Епосі, яка ще має настати і яка водночас давно проминула, у великому лісі, що зветься ще Браймським лісом, здійнявся вітер. Вітер цей не був початком. В обертанні Колеса Часу нема ні початку, ні кінця. Проте одним із нескінченної вервечки початків цей вітер все ж таки був.

Вітер мчав на південь, забираючи до заходу; проносився попід сонцем, яке здавалося казаном із розплавленим золотом. На землю, що розкинулася попід сонцем і вітром, ось уже чимало тижнів поспіль не падала жодна краплина дощу, і спека, яка трапляється лише наприкінці літа, щодень зростала. Побуріле листя надто рано поцяткувало зелені крони деяких дерев, а там, де нещодавно бігли струмки, тепер лежало голе, розпечене каміння. На відкритих місцях, з яких зійшла вся трава, а шар ґрунту тримався хіба що завдяки тонким пересохлим чагарникам, вітер почав оголювати кам'яні брили, що здавна спочивали в землі. Жодне людське око не розпізнало б у цих осипаних, вивітрених грудках решток міста, пам'ять про яке збереглася лише у глибинах історії.

Перш ніж перетнути кордони Андору, вітер промайнув над нещільно розкиданими селами, над полями, де стурбовані фермери втомлено поралися на сухих оранках. Ліс давно вже поступився місцем хащам

підліску, коли вітер здійняв куряву вздовж однієї-єдиної вулиці селища, що звалося Корські Джерела. Та джерела цього літа почали міліти. Посеред вулиці розляглося кілька псів із висолопленими через спеку язиками, та ще двоє малих хлопчаків із голими спинами ганяли палицями м'яча, зробленого з міхура, набитого ганчір'ям. Більше на вулиці не помітно було жодного руху, — окрім шлейфів куряви за подувами вітру та коливання скрипливої вивіски над дверима корчми: будівлі з червоної цегли під солом'яною стріхою. Схожа на сусідні будинки, корчма, утім, мала два поверхи та була найвищою та найпросторішою будівлею в охайному і тихому селищі Корські Джерела. Осідлані коні, прив'язані перед корчмою, ледь колихали хвостами. На вивісці значилося «Справедливість Доброї Королеви».

Змигуючи порошок, Мін невідривно дивилася в просвіт у шпаристій стіні стодоли. Крізь шпарину вона бачила лише одне плече сторожа, що стовбичив під дверима, — та увага її була спрямована далі, до дверей корчми. Краще б назва корчми була іншою, а не такою зловісною для неї та її супутниць... Суддя, місцевий лорд, мав уже прибути, але їй не вдалося його побачити. Безсумнівно, зараз він повинен був вислуховувати звинувачення фермера. Фермер, Адмер Нем, разом зі своїми братами, кузенами та їхніми жінками, був не від того, щоби не зволікаючи повісити злочинниць, — і добре, що поблизу трапився хтось із двірні лорда. Мін хотіла б знати, як тут карають тих, хто спалив чужий хлів разом із коровами. Звісно, ненавмисно; та втім, вона й не сподівалася, що це візьмуть до уваги. Адже вони, хай там як, а порушили межі чужого володіння.

Скориставшись метушнею, Логейн покинув їх напризволяще і втік — хай би йому згоріти! — і дівчина не знала, чи варто цьому радіти. Це він збив з ніг Нема, коли той удосвіта знайшов їх у своїй стайні, — і від ліхтаря, що випав з рук фермера, зайнялася солома. Це Логейн винний; він — і ніхто інший. Він узагалі не завжди розумів, що саме патякає. Мабуть, добре, що його більше з ними немає.

Мін розвернулася, знову обперлася спиною на стіну, марно намагаючись стерти піт з лоба. У стодолі стояла страшенна задуха, — але, схоже, обидві її товаришки цього не помічали. Суан, у темній вовняній сукні для їзди верхи, схожій на ту, в яку була вбрана й Мін, лежала на спині, замислено постукуючи соломинкою по підборіддю.

Смуглянка Леане, струнка і висока, наче юнак, сиділа, схрестивши ноги, у спідній сорочці і чаклувала над сукнею, озброївшись голкою. Полонянкам залишили їхні сідельні торби після того, як обшукали їх і впевнилися, що там немає мечів, сокир та іншого знаряддя, корисного для втечі.

— А як карають в Андорі, якщо спалити корівник? — поцікавилася Мін.

— Якщо нам дуже пощастить, — відказала Суан, не поворухнувшись, — нас відшмагають ременем на площі посеред селища. Якщо ж пощастить не так сильно, — всиплють різок.

— Світло! — видихнула Мін. — І це ви називаєте — «пощастить»?

Суан перекотилася на бік і підвелася на лікті. Вона була ставною жінкою, — не красунею, але дуже привабливою, і на вигляд хіба на кілька років старшою від Мін; але гострий погляд пронизливо-синіх очей був поглядом жінки, що звикла наказувати, і не надто пасував молодій жінці, котра чекала на суд, замкнена у стодолі десь у глушині.

— Нас відшмагають, — промовила вона тоном, що вимагав припинити дурні зауваги та іншу маячню, — і на цьому крапка. Ми зможемо піти, куди йшли. Це забере в нас менше часу, ніж будь-яке інше покарання, що спадає мені на думку. Наприклад, значно менше часу, ніж повішення. Хоча я не думаю, що до цього дійде, — наскільки я пригадую андорські закони.

Мін затрусило у нападі здушеного сміху — але, можливо, це були ридання.

— Час? Хіба ми не згаяли вже купу часу? Можу присягнутися, що ми обнишпорили кожне село аж від самісінького Тар Валона, — і нічогосінько не знайшли. Ані проблиску, ні відзвуку. Не думаю, що хоч якась зустріч насправді існує. А ще відтепер ми маємо тягтися пішки. Лоґейн прихопив наших коней. Отож ми — піші, а ще замкнені у стодолі й чекаємо лише Світло знає на що!

— Жодних імен! — гнівно прошепотіла Суан, виразно дивлячись у напрямку дверей, за якими перебував вартовий. — Ляпатимеш язиком — піймаєшся в сіті замість риби.

Мін зморщилася невдоволено, — і тому, що їй вже набридли рибальські приказки Суан, відлуння дитинства в Тірі; і тому, що її співрозмовниця мала рацію. Досі їм вдавалося випереджати незручні

новини, ба навіть не просто незручні, а вбивчі для них; але ж інколи новини могли летіти й неначе на крилах. Суан мандрувала, взявши собі ім'я Мара; Леане назвалася Амаеною, а Логейн іменував себе Далін, — після того, як Суан переконала його, що Гвайр — це ідіотський вибір. Мін не вважала, що хтось може впізнати її за справжнім ім'ям; але Суан наполягла на тому, щоби та назвалася Серенлою. Навіть Логейн не знав їхніх справжніх імен.

Справжня заковика полягала в тому, що Суан не збиралася здаватися. Навіть після тижнів суцільних невдач будь-який натяк на те, чи не краще б вирушити до Тіру, спричиняв таку бурю, що лякала навіть Логейна. Чим довше вони шукали те, що хотіла знайти Суан, тим більш рішучою вона ставала. *Та вона і раніше могла гори з місця зрушити, це точно.* Але цю думку Мін обачливо не озвучувала.

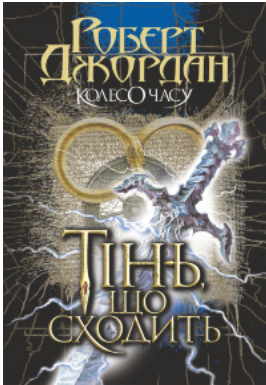
Леане нарешті закінчила вовтузитися зі своєю сукнею і натягла її через голову, закинувши руки за спину, аби застібнути гудзики. Мін не розуміла, навіщо їй знадобилося щось перешивати: сама вона ненавиділа будь-яке шиття. Тепер виріз сукні Леане спустився трохи нижче, відкриваючи верхню частину плечей, і сукня щільніше обтягнула груди... А ще, здається, стегна. Але навіщо було завдавати собі клопоту? Адже ніхто не збирався запрошувати її танцювати у цій розпеченій столі.

Покопирсавшись у торбах Мін, Леане витягла звідти дерев'яну скриньку з рум'янами, пудрою та ще бозна з чим, що її силоміць запхнула Мін Ларас, коли вони від'їжджали. Мін збиралася її викинути, але ще не встигла. Скринька мала дзеркальце на навісній кришці, і Леане одразу взялася обмахувати обличчя крихітними пензликами з кролячого хутра. Раніше вона ніколи надто не цікавилася цими речами. А тепер, схоже, засмутилася, що у скриньці знайшлася лише одна щітка чорного дерева для волосся та невеличкий гребінець зі слонової кістки. Вона навіть пробурмотіла щось, нарікаючи, що тут неможливо розігріти щипці для накручування волосся! Дійсно, темне волосся Леане трохи відросло під час пошуків, очолюваних Суан, — але воно все ще гарно лежало на плечах дівчини.

Мін трохи поспостерігала за цим дійством, а тоді поцікавилася:

— Що ти замислила, Ле... Амаено? — Вона уникала дивитися на Суан. Вона *може пильнувати* язика; ну, можливо, не в такій задусі, і не

Рекомендована література

Колесо Часу. Кн. 4.
Тінь, що сходить

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ